

Benestads kyrka

Lunds stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

Kerstin Börjesson 2022-06-02

Omslag: Benestads kyrka och kastal sedda från sydväst.

Benestads kyrka och kastal från nordväst.

Benestads kyrka

Tomelillabygdens församling, Österlens kontrakt, Lunds stift, Benestads socken, fastighet Benestad 55:11, Tomelilla kommun, Skåne län och landskap

Beskrivning och historik

Kyrkomiljö

Benestads kyrka ligger i sydöstra Skåne i södra utkanten av Fyledalen, väster om Tomelilla. Fyledalen karaktäriseras av ett kuperat och naturskönt backlandskap av åkrar och skogar. Fyleån något väster om Benestad utgör en markerad sänka landskapet. Området har varit bebott sedan stenåldern. Äldsta skriftliga belägg för Benestad är från 1437 men namnformen kan tyda på att byläget har sitt ursprung i folkvandringstid/vikingatid. Kyrkan byggdes under tidig medeltid i sydsluttningen av en höjd. Före enskiftet bestod Benestads by av en klungby där gårdarna huvudsakligen låg i sluttningen söder om kyrkan. På 1700-talet tillhörde majoriteten av gårdarna i byn Örups gods, en senmedeltida borganläggning sydost om Benestad. Stora delar av socknen har också tillhört Höggestads fideikommiss. Vid enskiftet flyttades flera gårdar ut från byn som fick ett glesare utseende. Sedan skiftet har byn förtätats och idag ligger bebyggelsen samlad kring vägarna där dess centrala delar utgörs av trevägskorsningen söder om kyrkan.

Kyrkobyggnad

Benestads kyrka byggdes under romansk tid omkring 1100-1200-tal. Både tidiga och sena dateringar har föreslagits för Benestads kyrka. Byggnadsarkeolog Barbro Sundnér föreslår dock en relativt tidig datering för kyrkans äldsta delar utifrån murverkets skifteshöjd, murtjocklek och stenmaterial. Ursprungligen bestod kyrkan av långhuset, koret och eventuellt även absiden. Absiden har inte gått att datera närmare i förhållande till koret och långhuset. Inne i kyrkan valvslogs koret under 1300-talets första hälft och dekorerades med kalkmålningar av den så kallade Snårestadsgruppen. I samband med att valvet murades gjordes en avskiljande vägg i form av ett korskrank mellan långhuset och koret. Detta finns inte kvar idag men spår av det syns i triumfbågen. Långhusets valv brukar dateras till medeltidens senare del, 1400-1500-tal, men valvens utseende tyder på att de kan vara slagna redan på 1300-talet eller möjligtvis tidigt 1400-tal. Vid denna tid byggdes ett torn i väster med kvadratisk plan och tegelvalv över bottenvåningen. Ett vapenhus utanför kyrkans sydportal kan också ha tillkommit samtidigt med valvslagningen av långhuset. Omkring 1500 dekorerades långhusvalven med kalkmålningar av Everlövsgruppen. Under 1600-talet byggdes ett gravkor under kyrkans golv för familjen Rosenkrantz på Örups gods. Delar av kyrkans nuvarande inredning tillkom under samma århundrade och 1700-talet.

Vid 1800-talets mitt var kyrkan i dåligt skick varvid en stor renovering av kyrkan utfördes. Vapenhuset lutade kraftigt mot söder och tornet som saknade förband med långhuset hade kraftiga sprickor. Tornet revs till samma höjd som långhuset. Tornets östra sida, tornbågen och troligen stora delar av tornvalvet murades också om. Vapenhuset revs och sydportalen murades igen. Ny entré till kyrkan togs upp i tornets västra sida och en prästingång togs upp i absidens östra sida. Även absiden murades delvis om vid detta tillfälle men i vilken omfattning är inte känt. I samband med 1800-talets renovering tillkom stora delar av kyrkans nuvarande taklag och de befintliga fönsteröppningarna. Före renoveringen var gavlarna påmurade med trappstegsgavlar, vilka togs ned vid detta tillfälle. År 1887 fick kyrkan en orgel som placeras på en läktare i kyrkans västra del. Mellan åren 1952 och 1954 genomfördes en inre renovering med Eiler Graebe som arkitekt. Elvärme ersatte en äldre värmekamin och ett golv av viktoriaplattor från 1900-talets början ersattes med ett golv av tegelplattor. Väggarna och valven som täcktes av en schablonmålad dekor från 1920 målades om. I valven togs de medeltida kalkmålningarna fram av konservator Osvald Oswald. Läktaren kortades och försågs med nya pelare och ny läktarbarriär. Inredningen målades också om och en öppen bänkinredning från 1800-talets slut eller 1900-talets början ersattes med nya, slutna bänkar.

Efter 1950-talets renovering har inga större förändringar utförts vad gäller kyrkans interiör. I samband med underhållsarbeten på kyrkans fasader 1993 gjordes en dokumentation av puts- och kalklager på kyrkan av arkeolog Helén Lilja, Regionmuseet Kristianstad. År 2004 renoverades kyrkan utvändigt av Ponnert Arkitekter AB. Absidens blytak, vilket bestod av blyplattor med en ålderdomlig märkning, göts om av Bror Mårtenssons blygjuteri i Lomma. Fasaderna putslagades och målades och en murverksdokumentation utfördes.

Kyrkan från sydost.

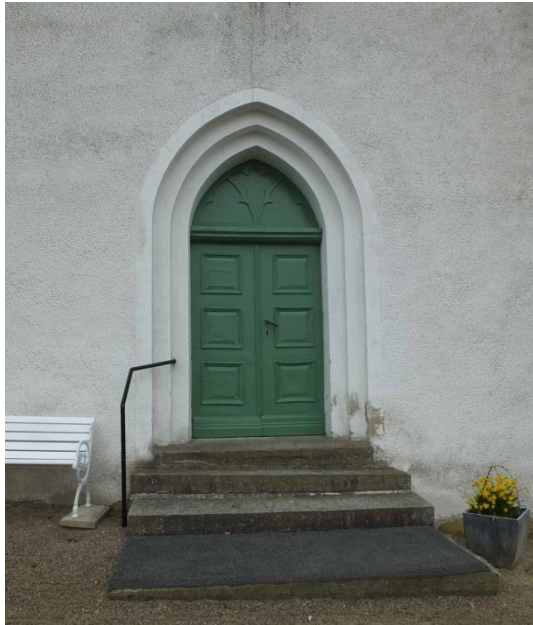
Nordost om kyrkan står ett fristående torn, en så kallad kastal som idag inrymmer kyrkans klockor. Kastalen byggdes under senmedeltiden, omkring 1400-1500-talet, med stickbågiga öppningar och tre våningsplan. År 1903 muras kastalens södra gavel om med nytt tegel. En utvändig renovering av kastalen gjordes 2004. Senaste invändiga renovering skedde 2008 då ett nytt golv gjordes vid altaret, några bänkar i väster byggdes om till liggande förvaring på vänster sida och på höger sida gjorde man förråd. Väggarna från vapenhuset och upp till orgelläktaren målades också om.

Exteriör

Kyrkans äldsta delar är uppbyggda av kalktuff som bröts i trakten. Ett stenbrott skall ha funnits strax söder om kyrkan. Fasaderna är spritputsade och kalkvittade. Ingen markerad sockel finns men runt absiden och utmed torndelens sidor syns en utstickande sula av markstenar. ”Tornet” har numera samma nockhöjd som långhuset och märks i exteriören endast genom att murarna är smalare än långhuset. Tornets kvarvarande murverk består av kalktuff och fältsten lagt i jämna skift. Överst på fasaderna samt på långhusets och korets gavelsidor finns ett sekundärt påmuret listverk. Listverket består av tre utkragande skift av putsat och kalkvittat tegel.

Inga ursprungliga muröppningar i form av portaler eller fönster finns bevarade. Från vinden anas dock ett igenmurat parti på södra sidan som kan vara ett ursprungligt fönster. En ursprunglig öppning i gavelkrönet mellan kor och långhus finns också på vinden. Eftersom tornets övre våningar inte är bevarade vet man inte hur tillträdet till dessa skedde. Ingången till absidvinden är sekundär dvs. inte ursprunglig.

De nuvarande fönsteröppningarna är spetsbågiga med slätputsade omfattningar och raka fönstersmygar. Fönsterbågarna sitter indragna ett stycke i fönsteröppningarna och är av grönmålat

Kyrkans entré i väster samt kastalen från söder.

trä med spröjsade, kvadratiska glas. Den västra portalöppningen har en spetsbågig omfattning murad med tre språng. En trappa av kalkstenshällar leder upp till ytterporten som är en grön pardörr med spegelfyllningar. Över dörren, i valvspetsen, finns ett masverksliknande träpanel med trepassdekor. Möjligen ersätter denna ett äldre överljusfönster utfört i samma stil. Prästingången är murad utan språng. Dörren är klädd med grönmålad pärlspont och dess överljusfönster har spetsbågeformade spröjsar.

Yttertaken är av tegel på torn, långhus och kor medan absiden är blytäckt. Absiden har en förhållandevis stor utbuktning från koret och kägeltaket över absiden har genom listverkets förhöjning av muren en mer flack form än vad som är vanligt.

Interiör

Kyrkan består av långhuset, koret samt sakristia i absiden och en liten vestibul vid entrén i väster. En orgelläktare sträcker sig över hela tornbottenvåningen och ett stycke öster om tornbågen. Läktarens bjälklag har sitt upplag i sidomurarna samt ett par pelare i framkant. Läktarbarriären framför tornbågen är något rundad vid sidorna, indelad med speglar och ett par pilastrar som ramar in barriärens mittparti. Orgeln står placerad alldeles väster om tornbågen. Läktaren och snickerierna till inbyggnaderna under läktaren är gråmålade medan pelarna har samma färgsättning som bänkinredningen, träfärgade med röda, gröna och gråmålade detaljer. Den östra halvan av tornbottenvåningen är möblerad med bänkar och utgör en del av långhuset. Bänkarna upptar i stort sett hela långhuset förutom längst i öster som har en förhöjd golvyta. Predikstolen står i dess södra del och vid norra sidan står dopfunten. Golvet i kyrkan är lagt med kvadratiska plattor av rött tegel. Ett steg av skrädhuggen kalksten markerar övergången mellan den

främre delen av långhuset och mittgången. Altarplatsen, innanför altarringen, och absiden är förhöjt ytterligare ett steg med ett golv av gråmålade brädor.

Kyrkans väggar och valv är putsade och kalkmålade med undantag av inbyggnaden under läktaren kring vestibulen som är en gråmålad brädvägg. Långhusets tre valvtravéer täcks av kryssvalv som smalnar av till trekantig form mot valvanfängen. Valven är slagna med en hel stens tjocklek, en äldre form av tegelvalv än halvstensvalv. Även valvribbornas form samt ribbornas följskift tyder på en relativt tidig datering. Valven täcks av målningar från omkring 1500 vilka tillskrivs Everlövsgruppen. Längs ribbor och valvbågar finns både vegetativa och geometriska mönster växelvis målade i olika färger. Valvkapporna har figurativa målningar i starka färger med scener från gamla testamentet från skapelsen i öster och yttersta domen i väster.

Korvalven är liksom långhusvalven helstensvalv och utgår från trespråkiga pilastrar med svagt profilerade och högt placerade kragband. Höjdnivån på kragbanden i långhus- och korvalvet visar skillnaden mellan golvnivån i det medeltida kyrkorummet. Korets golv låg högre än långhuset. Valvribborna i korvalvet har en tresidig spetsig form vilka övergår till fyrsidig form i valvkrönet. Korvalvets målningar har tillskrivits Snårestadsgruppen verksam omkring 1325-1350. Gruppens målningar kännetecknas av en övergångsstil mellan romanskt och tidig gotik med återhållsamma motiv i ljusa färger, symmetriska inramade i medaljoner, med palmett och vinranksdekor samt ett centralt hjässornament. De bevarade målningarna är hållna i ljust gula och gråa kulörer med grå kvadermålning längs valvbågarna. Målningarna föreställer skapandet av Adam och Eva, Gud presenterar Eva för Adam samt Syndafallet. En fågel i västra valvkappan har tolkats som en näktergal. På triumfbågens insida finns bilder av tre profeter. En målning på triumfbågens norra sida har tolkats som Sankt Kristoffer. Denna tillhör eventuellt Everlövsgruppens målningar eller en tredje målningsperiod. Dessutom har delar av triumfbågens målningar romanska drag, exempelvis hittar man de trappstegsformade ornamenten i romanska målningar från 1100-talet i Finja kyrkas triumfbåge.

Triumfbågen har rundbågig form och valvkrönet bär spår av ommurning. Triumfbågens nedre del är förtjockad mot öster. Den östra delen utgör i själva verket vederlag för korvalvet. Påbyggnaden på triumfbågen har tolkats som ett korskrank men kan kanske också tolkas som en slags förtagning för korvalvet till triumfbågsmuren. Anfangstenarna, där valvbågen har sin början, kragar ut från muren i höjd med anfangstenarna till triumfbågen finns urtag på både södra och norra sidan vilket bör ha varit fäste för kyrkans triumfkrucifix. Tribunbågen mellan kor och absid har också rundbågig form med mycket högt placerade anfangstenar. Absiden täcks av ett hjässvalv utan synliga dekormålningar.

Koret upptas av ett träaltare med en altaruppsats som står alldeles väster om tribunbågen. Altaret och altaruppsatsen bildar en skärm mot sakristian som upptar hela absiden.

Kyrkans vindsutrymmen nås från läktaren via en öppning i en av tornvalvets kappor. Långhusets västra gavel är inte bevarad och långhusvind och tornvind utgör därmed ett öppet utrymme. Från långhusvinden nås koret genom en rakt avslutad, ursprunglig öppning i gavelmuren. En sekundärt upptagen öppning leder in till absidvinden från koret. Absidvinden är mycket liten och svårtillgänglig. Taklaget över långhuset är till stora delar sentida med inslag av virke från 1700-talet. I kortaklaget finns en hel del virke av ek vilket kan vara äldre återanvända taklagsdelar.

Inredning och inventarier

Altare

Kyrkans altare är av trä med täckta sidor bestående av ett ramverk med spegelfyllningar. Altaret är marmorerat i rött och brunt med fyllningar i gult, blått och rött. Den ursprungliga färgsättningen togs fram av konservator Oswald Oswald i början av 1950. Altaret är möjligen samtida med altaruppsatsen från 1700-talet.

Altaruppsats

Altaruppsatsen är från 1732 och tillskrivs Mathias Stenberg eller hans elev P. Jacob. Den centralt placerade altartavlan föreställer korsfästelsen med ett kors med Jesusfiguren skulpterat i trä mot en målad bakgrund. Korset med Jesusfiguren är en rekonstruktion utförd 1952 då tavlan restaurerades. Tavlan står på en hög predella och flankeras av kolonner. Över tavlan finns ett listverk samt ett gaveltympanon med akantusdekor krönt av Kristus med korsfanan i mitten och två vilande keruber vid sidorna. Uppsatsen är målad i grå och brun marmorering med svarta texttavlor, förgyllda listverk samt detaljer i rött, grönt och blått.

Två senare altartavlor täckte den äldre altaruppsatsen före 1952. Den ena är från 1700-talets andra hälft och föreställer korsfästelsen. Den andra är en kopia av en tavla av Carl Bloch föreställande uppståndelsen. Tavlorna hänger i absiden.

Predikstol

Predikstolen med tillhörande baldakin är från 1690-talet eller 1700-talets början. De utfördes möjligen av Mathias Stenberg eller en av hans elever. Korgen har fyra sidor avdelade med pelare med korintiska kapital. På sidorna finns rundbågsnischer flankerade av pilastrar och i nischerna står skulpturer föreställande apostlarna. Överst på korgen finns ett profilerat listverk och hela korgen är målad i vitt, svart, orange och gult samt rikligt dekorerad med blandkransar, förgyllda rosor, vindruvsklasar och girlanger. Baldakinen är utförd i samma stil med änglahuvuden placerade mellan varje sida och krönt av olika vapensköldar. I ljudtaket finns en förgylld duva.

Dopfunt

Kyrkans dopfunt av övedssandsten ritades av Theodor Wählin och tillverkades 1904. Dopfunten har rund cuppa med raka sidor. Kring sidan finns en huggen inskrift i relief med texten

LÅTEN BARNEN KOMMA TILL MIG och över denna en huggen flätdekor. Skaftet har en palmettdekor över en repstav och foten är formad som bladflikar med volutformade fötter. Till dopfunten hör ett dopfat från 1739. Den nuvarande dopfunten ersatte en dopfunt av trä vilken var samtida med altarpopsatsen och sannolikt hade samme upphovsman.

Bänkar

Bänkarna är slutna, tillverkade av omålade furu, rakt avslutade upptill och med spegelfyllningar i dörrar och ryggsidor. Överliggarna och ramen kring speglarna är målade i rött, ljusgrått, grönt och gult. Bänkinredningen tillverkades 1952-54 efter ritningar av arkitekt Eiler Graebe.

Orgel

Kyrkan har en pneumatisk orgel från 1954 byggd av A. Mårtenssons orgelfabrik AB i Lund. Fasaden tillhör en äldre orgel från 1887 byggd av Sven Fogelberg i Lund. Denna är uppbyggd med synliga pipor inom en trekantsgavel med en centralt placerad rundbåge och två lägre rundbågsfält. Orgelfasaden är gråmålad med förgyllda akroterier överst.

Klockor

I kastalen hänger två klockor. Båda klockorna göts 1907 av en äldre klocka från 1200-1400-talet.

Övrigt

I långhuset hänger Carl XI:s namnchiffer från 1689 av snidat trä med polykrom bemålning. Delar av ett triumfkrucifix av trä från 1300-talet finns bevarat och består av en torso med huvud. Krucifixet påträffades i kastalen 1954 och var då i mycket dåligt skick. Krucifixet konserverades av konservator Oswald Oswald och hänger numera i triumfbågens södra sida.

Kastalen

Kastalen utgörs av ett kraftigt torn med kvadratisk planform. Murarna är uppbyggda av fältsten med tegelmurade öppningar. Fasaderna är liksom kyrkan spritputsade och kalkvittade. Kastalen har kvar sina höga murade tegeltinnar med blinderingar mot söder och norr. Den södra sidan, som murades om vid tidigt 1900-tal, är uppmurad med rakslutna blinderingar. Norrsidan med spetsbågigt murade blinderingar bevarar möjligen ett mer ursprungligt utseende. Ingången till kastalen är från söder och har stickbågig form. Dörren består av brädor och är utvändigt klädd med träpanel med fiskbensläggning. Numera har kastalen endast ett övre våningsplan men ytterligare ett våningsplan har funnits från början. Längs norra sidan finns en ursprunglig, murad trappa, med steg täckta av kalksten. I den tegelmurade ingången till trappan finns ursprungliga, slevdragna fogar. I övrigt är kastalens murverk invändigt oputsat med grovt utdragna fogar. Det övre våningsplanet utgör klockvåning med en klockstol för kyrkans två ringklockor. Såväl taklag som klockbocken förefaller vara relativt sentida och till stora delar av furu. Till klockvåningen finns fyra stickbåriga öppningar och ljusöppning finns också till trappuppgången vid kastalens norra sida.

Kyrkogården sedd från nordost.

Kyrkogård

Den äldsta kyrkogården hade närmast kvadratisk form och kyrkan var placerad i dess mitt. Redan vid 1700-talets slut var kyrkogården kringgårdad av en stenmur avtäckt med hällar av komstasten. Ingångar till kyrkogården fanns i sydväst och sydost. Vid enskiftet flyttades en gård söder om kyrkan ut ur byn och bytomten avsattes för skol- och fattighusplats. Omkring 1916 utvidgades kyrkogården mot söder på denna tomtplats och fick sin nuvarande utsträckning. Ungefär

vid denna tid planterades en trädkrans av lindar kring kyrkogården. Kyrkogården var vid tidigt 1900-tal indelad i rätlinjiga kvarter avgränsade med klippta häckar och grusade gångar. År 1921 godkändes anläggandet av en ny begravningsplats i byns södra utkant, cirka 500 meter söder om kyrkan.

Den gamla kyrkogården har en avlång rektangulär form och inhägnas av en kraftig stenmur kring de äldre delarna samt hela östra sidan. Den södra utvidgande kyrkogårdsdelen inhägnas i väster och söder med ett järnstaket. En grindöppning finns i sydvästra hörnet med samma utseende som staketet. Både grindparti och järnstaket bör vara från omkring 1921. I sydost finns två öppningar i muren till ett bårhus och en öppning med trappgenomgång med kalkstenstäckta steg finns också i murens nordöstra del intill kastalen. Denna leder till skolhustomten. Från huvudingången i sydväst leder en bred, grusad gång längs kyrkogårdens västra sida och fram till kyrkan. Gångstråk finns också runt kyrkan och längs södra kyrkogårdssidan. Öster om kyrkan leder en trappa av kalkstenshällar upp till kastalen. Kyrkogården är i stort sett helt gräsbevuxen med enstaka grusgravplatser och gravplatsplanteringar insprängda i gräsmattan. Begränsningshäckarna som syns på äldre fotografier finns inte kvar. Kyrkogårdens trädkrans är delvis bevarad i form av höga lindar i öster, söder och sydväst.

Byggnader på kyrkogården

Utanför kyrkogårdens sydöstra gräns ligger ett kombinerat redskaps- och bårhus. Bårhuset är uppbyggt av tegel på en gråstensgrund med slammade och kalkavfärgade fasader. I söder finns en bred, rakavslutad inkörsport med kalkstensomfattning. Bårhuset har markerade hörnkedjor och gavelkrönet markeras av en trappstegsformad fris. Över porten finns ett kors i relief. Mot

norr har bårhuset förlängts med förrådsutrymmen med inkörspport från öster. Taket består av ett sadeltak av svartmålad plåt.

Karaktärisering

Benestad har ett exponerat läge intill väg 19 mellan Ystad och Kristianstad och kyrkan är ett karaktäristiskt landmärke för byn. Området kring byn är ett öppet, böljande åker- och beteslandskap med stora naturvärden. Avsaknaden av tornpåbyggnad och utbyggnader genom korsarmar skiljer ut kyrkan från det stora flertalet medeltida kyrkor som genomgick stora förändringar under 1800-talet. Kastalen öster om kyrkan är ytterligare ett ovanligt inslag i kyrkomiljön. Förutom klocktorn kan kastalen ha varit knuten till flera funktioner såsom försvar eller magasin. Frälset har haft ett starkt fäste i området och eventuellt företräder kastalen den profana maktsfären som bland annat finns representerad i socknen genom Örups borg.

Sedan den nya kyrkogården anlades har den gamla kyrkogårdens bevarats till stora delar men samtidigt har en förenkling av gravplatsanläggningar och planteringar skett. Kyrkogårdens nuvarande utseende har därför återgått till ett mer ålderdomligt utseende där kyrkogårdens planläggning från 1900-talet huvudsakligen markeras av gravvårdarna. Trädkransen, gångarna samt grindar och trappor är viktiga inslag då de tillhör kyrkogårdens planläggning och struktur från tidigt 1900-tal. Kyrkogårdsmuren är äldre och markerar kyrkogårdens begränsning som kan ha mycket gamla anor.

Kyrkans exteriör fick sitt nuvarande utseende i samband med renoveringen på 1800-talets slut och mycket lite har förändrats sedan dess. Kyrkan är därmed ett bra exempel från det tidiga 1800-talets kyrkobyggnadsperiod och bildar tillsammans med kyrkogården en välbevarad helhet. Även invändigt är kyrkorummet typiskt för 1800-talet med en inredning som vuxit fram under 1600, 1700 och 1800-talen. Att bänkinredningen ännu fyller i stort sett hela långhuset är typiskt för 1800-talets kyrkorum. Kyrkans medeltida karaktär bevaras främst genom valven och målningarna i triumf- och tribunbåge. Långhusvalven är fint slagna med väl formade kragband, följdskift och ribbor och är dessutom slagna i en stens tjocklek vilket är ovanligt. Kalkmålningarna i långhuset har kvar sin starka lyskraft med ett påtagligt "horror vacui" där schablonmålningar använts som utfyllnad i målningarna. Målningarna anses vara ett av Everlövsjästarens främsta verk. Korets målningar är sämre bevarade och företräder en helt annan målningstradition, mer återhållsam och förfinad. Målningarnas olika uttryck representerar olika tidskikt i kyrkorummet och är viktig för förståelsen av kyrkans ombyggnadsetapper. Att samma bildtema förekommer i både kor- och långhusvalv kan förklaras genom att ett korskränk kan ha dolt dessa målningar från besökarna till kyrkan. Korskränk har troligen varit relativt vanliga i någon form i skånska kyrkor men inga medeltida skränk finns bevarade i Skåne. De murdelar som syns i gränsen mellan kor och långhus är därför viktig för förståelsen och forskning kring detta arrangemang.

Att tänka på

- Kyrkans exteriör, interiör och kyrkogården har en tydlig 1800-talskaraktär som är viktig att bevara. Denna är även ett resultat av tidigare århundradens brukande av kyrkan som alla utgör en viktig del av kyrkomiljöns helhet.
- Kyrkans medeltida valv och målningar är känsliga för förändringar i klimatet och bör besiktigas regelbundet av konservator.
- Endast de traditionella material och metoder som använts fram till 1800-talet bör användas vid renovering invändigt i kyrkan, på fasader och på kyrkogårdens anläggningar.
- Kyrkans byggnadshistoria och sambandet med kastalen bör prioriteras vid framtida renoveringar, exempelvis genom murverksundersökningar.
- Den gamla kyrkogårdens gravplatser är viktiga att bevara då dessa har stor betydelse för kyrkomiljöns karaktär. Även järnstaket, grindar och bårhus samt gångstråk är viktiga att bevara.

Skydd

Kyrkor och kyrkogårdar tillkomna före 1940 skyddas som kyrkligt kulturminne, enligt Kulturmiljölagen 4 kap.

Kyrkan och kyrkotomten ligger inom registrerad fornlämning Benestad 38:1. Fornlämningen avser Benestads gamla bytomt och skyddas enligt 2 kap. kulturmiljölagen.

Källor

Kan murningstekniken datera medeltidskyrkorna?, Barbro Sundnér, ingår i *Medeltiden och arkeologin*, red. Anders Andréén, Lund 1986

Kyrkor och herravälde, från kristnade till sockenbildning i Skåne, Mats Anglert 1995.

Skåne, Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg, Riksantikvarieämbetet, 2008.

Sockenkyrkorna – kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet, 2008.

Underhållsplan för Benestads kyrka, Ponnert Arkitekter AB, 2005.

Underhållsplan för Benestads nya kyrkogård, Emelie Petersson och Tony Björk, Regionmuseet Kristianstad, Rapport R2015:47, 2015.

Underhållsplan för Benestads gamla kyrkogård, Emelie Petersson och Tony Björk, Regionmuseet Kristianstad, Rapport R2015:46, 2015.

Internet

Tomelilla kommun, Länsstyrelsens översiktliga kommunbeskrivningar. Websida:

<http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/landskapsvard/kulturmiljoprogram/oversiktliga-kommunbeskrivningar/Pages/Tomelilla.aspx>

Fornsök websida:

<http://www.raa.se/hitta-information/fornsok-fmis/>

Övriga uppgifter

Inventeringsdatum: 2016-08-19

Fältinventering: Kerstin Börjesson

Rapportsammanställning och foto: Kerstin Börjesson, Regionmuseet Skåne.

Granskning: Maria Sträng, Regionmuseet Skåne.

Färdigställd: 2022-06-02

